

بررسی تاثیر جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی: نقش کمیته حسابرسی

نرگس اصغری^۱، هدا قلیچی مقدم^۲

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان-ایران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی ارشد حسابرسی، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی قوچان-ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی: نقش کمیته حسابرس در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار بین سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ است. با استفاده از روش حذف سیستماتیک در مجموع ۱۷۰ شرکت (۱۱۹۰ سال - شرکت) جهت بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش بعنوان نمونه انتخاب شد. در این پژوهش از رگرسیون چندمتغیره و نرم افزار ایویوز ۱۰ جهت پیاده سازی و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. نتایج این پژوهش نتایج نشان می دهد که جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد. اندازه کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند. استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند. تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

واژه های کلیدی: جبهه گیری مدیریتی، کیفیت گزارشگری مالی، اندازه کمیته حسابرس، استقلال کمیته حسابرسی

مقدمه

قانونگذاران برای ایجاد سازوکارهای مزبور جهت ارتقای کیفیت گزارشگری مالی قوانین متعددی تصویب نموده اند. یکی از این قوانین، الزام شرکت ها به استقرار و ارزیابی کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی و همچنین الزام شرکت ها به تشکیل کمیته حسابرسی برای نظارت بر کنترل های داخلی مزبور و کسب اطمینان از برآورده شدن اهداف آن کنترل ها می باشد. با توجه به اینکه سهامداران نمی توانند بطور مستمر بر مدیریت نظارت داشته باشند لذا، این مسئولیت را هیات مدیره شرکت از طریق تفویض مسئولیت نظارت بر فرآیند گزارشگری مالی به کمیته حسابرسی بر عهده می گیرد. کمیته حسابرسی به عنوان ابزاری نظارتی، نقش مهمی را در شرکت بر عهده دارد. گسترش روزافزون واحدهای اقتصادی و پیچیدگی آن، افزایش جدی سهم سهامداران کوچک در شرکت ها و به دنبال آن تضاد منافع، نیازهای نظارتی را بیش از پیش ضروری می نماید. در این محیط استفاده کنندگان برای تصمیم گیری به اطلاعات مختلفی از جمله اطلاعات مالی درباره بنگاه های اقتصادی نیاز دارند. در این ارتباط صورتهای مالی به عنوان مهمترین مجموعه اطلاعات مالی شرکت ها و بیانگر نتایج فعالیت آنها محسوب می شود. گزارش های مالی همواره باید برای کمک به کاربران در تصمیم گیری، اطلاعات قابل اعتمادی را ارائه نمایند. گزارش مالی بایستی در بردارنده اطلاعات مربوط، قابل اعتماد، قابل مقایسه و قابل فهم باشد. کمیته حسابرسی مستقل یک جزء اساسی از ساختار حاکمیت شرکتی شناخته می شود. به طور معمول، اعضای کمیته حسابرسی از مدیران غیر موظف یا مستقلی که در سازمان مسئولیت اجرایی نداشته و از سوی هیئت مدیره منصوب خواهند شد، شکل می گیرد. این کمیته به منظور افزایش منافع سهامداران و ذینفعان و با هدف کاهش نبود تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران، تشکیل می شود. کمیته ی حسابرسی مشخصاً چند وظیفه به عهده دارد: (۱) حصول اطمینان از استقرار سیستم مناسب کنترل داخلی در شرکت (۲) اطمینان از ارائه گزارشهای قابل اتکا و قابل اطمینان، یا گزارشگری مالی قابل اطمینان در شرکت (۳) اطمینان از رعایت مقررات و قوانین در شرکت (۴) تسهیل وظایف حسابرسی داخلی و حسابرسی مستقل در شرکت و هماهنگ کردن سازو کار نظارت در شرکت.

فرضیه ها

فرضیه های پژوهش به شرح زیر بیان می گردد:

فرضیه ۱: جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد.

فرضیه ۲: اندازه کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

فرضیه ۳: استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

فرضیه ۴: تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

متغیرهای پژوهش های

متغیر وابسته:

کیفیت گزارشگری مالی (QRF): برای اندازه گیری کیفیت گزارشگری مالی از کیفیت اقلام تعهدی اختیاری مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۵) استفاده می شود. ابتدا از رابطه (۲) ضرایب برآورد می شوند:

$$\frac{TA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \alpha_1 \left(\frac{1}{Assets_{i,t-1}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{\Delta Sales_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{PPE_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} \right) + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

پس از برآورد ضرایب، با استفاده از رابطه ۳ اقلام تعهدی غیر اختیاری محاسبه می گردد:

$$\frac{NDA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \alpha_1 \left(\frac{1}{Assets_{i,t-1}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{\Delta Sales_{i,t} - \Delta AR_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{PPE_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} \right) \quad (2)$$

و در نهایت برای محاسبه اقلام تعهدی اختیاری خواهیم داشت:

$$\frac{DA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} = \frac{TA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} - \frac{NDA_{i,t}}{Assets_{i,t-1}} \quad (3)$$

در روابط فوق TA اقلام تعهدی، Assets جمع دارایی ها، Sales درآمد، AR حسابهای دریافتنی و PPE ناخالص اموال و ماشین آلات و تجهیزات، NDA اقلام تعهدی غیر اختیاری، DA اقلام تعهدی اختیاری است. در این پژوهش از فرمول زیر برای محاسبه اقلام تعهدی استفاده شده است که به عنوان سود و زیانی شناخته می شود:

جریان نقد عملیاتی - سود قبل از اقلام غیر مترقبه = اقلام تعهدی

متغیر مستقل:

جبهه گیری مدیریتی (managerial): برای اندازه گیری جبهه گیری مدیریتی از مالکیت مدیریتی بصورت درصد سهام نگهداری شده به وسیله اعضای هیئت مدیره استفاده خواهد شد.

متغیرهای تعدیل کننده:

استقلال کمیته حسابرسی (ACIND): نسبت اعضای مستقل کمیته به تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی است.

اندازه کمیته حسابرسی (ACSize): این متغیر برابر تعداد اعضای کمیته حسابرسی می باشد.

تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی (CFE): متغیر ساختگی است اگر عضو کمیته حسابرسی (رئیس) دارای تخصص مالی عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ را میگیرد.

متغیرهای کنترلی:

اندازه موسسه حسابرسی (BIG4): متغیر ساختگی است در صورتی که حسابرس سازمان حسابرسی و الف باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ را میگیرد.

دوره تصدی حسابرس (Tenure): برابر تعداد سالهای متوالی است که شرکت حسابرس خود را حفظ کرده است

اندازه شرکت (SIZE): از طریق لگاریتم طبیعی جمع کل فروش شرکت استفاده می شود.

اهرم مالی (LEV): نسبت بدهی ها به دارایی ها معرف اهرم مالی شرکت است

ضرر و زیان (LOSS): متغیری مجازی که اگر شرکت در سال جاری زیانده باشد برابر یک و در غیر اینصورت برابر ۰ خواهد بود؛

تجدید ارائه (REST): متغیر مزبور یک متغیر مجازی صفر و یک بوده که در صورت وقوع تجدید ارائه در صورت های مالی، مقدار آن یک و در غیر اینصورت ۰ در نظر گرفته می شود.

ارزش بازار به ارزش دفتری (MTB): نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری از تقسیم حاصلضرب قیمت پایانی سهام در تعداد سهام منتشر شده و در دست سهامداران به ارزش دفتری جمع کل حقوق صاحبان سهام شرکت بدست می آید

جریان نقدی عملیاتی (CFO): این متغیر از رابطه زیر بدست می آید:

سودخالص + هزینه های غیر نقدی + سرمایه در گردش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است. از نظر زمانی مقطعی است. ارتباط بین متغیر ها از نوع توصیفی - همبستگی است و در آن از مدل رگرسیون برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های مطرح شده استفاده میشود. به منظور گردآوری داده ها، از صورتهای مالی شرکت ها شامل صورت سود و زیان شرکت و از صورت های مالی تاریخی به کمک نرم افزار ره آورد نوین و بانک اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار (کدال) و پایگاه های اینترنتی بورس گردآوری خواهد شد. به منظور گردآوری داده های بخش تئوریک و ادبیات موضوع تحقیق، از روش کتابخانه ای (با سود بردن از ابزارهایی همچون کتابها، مقالات، پایان نامه ها و متون دیجیتالی) استفاده می شود آزمون فرضیه ها با روش رگرسیون چند متغیره (با استفاده از نرم افزار ایویوز) صورت خواهد گرفت.

۸-۱) مدل های پژوهش

در این پژوهش برای بررسی فرضیه ها از مدل های زیر استفاده خواهد شد:

مدل آزمون فرضیه ۱:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 managerial_{i,t} + \beta_2 BIG4_{i,t} + \beta_3 Tenure_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 REST_{i,t} + \beta_8 MTB_{i,t} + \beta_9 CFO_{i,t} + \beta_{10} IND + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آزمون فرضیه ۲:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 managerial_{i,t} + \beta_2 ACSIZE + \beta_3 managerial_{i,t} * ACSIZE_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 REST_{i,t} + \beta_8 MTB_{i,t} + \beta_9 CFO_{i,t} + \beta_{10} fyear + \beta_{11} IND + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آزمون فرضیه ۳:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 managerial_{i,t} + \beta_2 ACIND + \beta_3 managerial_{i,t} * ACIND_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 REST_{i,t} + \beta_8 MTB_{i,t} + \beta_9 CFO_{i,t} + \beta_{10} IND + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آزمون فرضیه ۴:

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 managerial_{i,t} + \beta_2 CFE + \beta_3 managerial_{i,t} * CFE_{i,t} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LEV_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 REST_{i,t} + \beta_8 MTB_{i,t} + \beta_9 CFO_{i,t} + \beta_{10} IND + \varepsilon_{i,t}$$

مبانی نظری

ویژگی های کمیته حسابرسی

"کمیته حسابرسی اشاره به هیئت حاکمیت دارد که مسئول نظارت بر عملکرد حسابرسی و کنترل سازمان است. اگر چه این وظایف اعتباری اغلب به کمیته حسابرسی هیئت مدیره منتقل می شود."

معمولا عضویت در کمیته حداکثر ۶ نفر را شامل می شود. هر موسسه دولتی دارای یک کمیته حسابرسی است. کشور عضو باید تصمیم بگیرد که آیا کمیته های حسابرسی باید از اعضای غیر اجرایی اداری یا اعضای هیئت نظارت بر واحد حسابرسی و یا اعضای تعیین شده توسط مجمع عمومی سهامداران نهاد حسابرسی تشکیل شود. حداقل باید یک عضو کمیته حسابرسی مستقل باشد و صلاحیت حسابداری و یا حسابرسی را داشته باشد. مؤسسه حسابرسان داخلی بهترین روش را دارد: کمیته حسابرسی شامل حداقل سه نفر و بیش از شش عضو هیئت مدیره خواهد بود ... هر عضو کمیته مستقل و دارای سواد مالی خواهد بود. حداقل یک عضو باید به عنوان "متخصص مالی" تعریف شود، که طبق قوانین و مقررات مربوطه تعریف شده است. "هیئت مدیره و کمیته های

آن به مدیریت برای اجرای عملیات روزانه کسب و کار متکی هستند. نقش هیئت مدیره بهتر است به جای نظارت بر اجرا، نظارت باشد. مسئولیت های کمیته حسابرسی به طور معمول عبارتند از:

نظارت بر گزارش مالی و افشای فرآیند.

نظارت بر انتخاب سیاست های حسابداری و اصول.

نظارت بر استخدام، عملکرد و استقلال حسابرسان خارجی.

نظارت بر انطباق قانونی، اخلاق و خطوط تلفن هوشمند.

نظارت بر فرایند کنترل داخلی.

نظارت بر عملکرد ممیزی داخلی.

بحث و گفتگو در مورد سیاست های مدیریت ریسک و مدیریت با مدیریت.

وظایف یک کمیته حسابرسی معمولاً در یک منشور کمیته، که اغلب در وب سایت واحد موجود است، شرح داده شده است.

مطابق با آیین نامه نظام راهبری شرکتی بورس اوراق بهادار تهران (مصوب هیئت مدیره بورس تهران-۱۳۸۶/۰۸/۱۱) هیات مدیره سه کمیته تخصصی به شرح زیر تشکیل می دهد:

(۱) کمیته حسابرسی

(۲) کمیته مدیریت ریسک

(۳) کمیته جبران خدمات

کمیته حسابرسی مسئول اجرای نظارت بر کار حسابرسان داخلی و مستقل، پیشنهاد حسابرسان مستقل به مجمع عمومی صاحبان سهام به منظور انتصاب، تعیین حق الزحمه و عزل حسابرسان مستقل، بررسی دفعات حسابرسی، دریافت گزارش حسابرسی و نیز کسب اطمینان از انجام اقدامات اصلاحی به موقع و صحیح توسط مدیریت برای کنترل ضعف ها و کاستی ها، عدم تطابق با سیاست ها، قوانین و مقررات و سایر مشکلات شناسایی شده از سوی حسابرسان است.

اعضای کمیته حسابرسی توسط هیات مدیره منصوب می شوند. ریاست و تعداد اعضای کمیته حسابرسی در چارچوب «منشور کمیته» تعیین می شوند. کمیته منشور خاص خود را داشته که مطابق با قوانین لازم الاجرای راهبری شرکتی بورس و سایر قوانین، مقررات و آیین نامه های مربوطه می باشد. این منشور مأموریت و وظایف کمیته و همچنین شرایط عضویت در کمیته، مراحل لازم برای نصب و عزل اعضای کمیته، ساختار کمیته و نحوه عملکرد و گزارش دهی به هیات مدیره را تعیین می کند.

رئیس کمیته حسابرسی با مشورت اعضای کمیته، تعداد و مدت جلسات کمیته را مطابق با شرایط ذکر شده در منشور تعیین می کند.

اسامی و تغییرات اعضای کمیته حسابرسی بورس اوراق بهادار تهران در سایت کدال افشا می شود.

به موجب ماده ۶۶ اساسنامه بورس اوراق بهادار تهران، واحد حسابرسی داخلی شرکت زیر نظر هیئت مدیره فعالیت می کند. مدیریت حسابرسی داخلی در خرداد ماه سال ۱۳۸۷ با تدوین نظام نامه حسابرسی داخلی و بازنگری در آیین نامه نظام راهبری شرکتی آغاز به فعالیت نمود. دبیرخانه توسط دبیر کمیته حسابرسی و زیر نظر رئیس کمیته حسابرسی اداره می شود. دبیر کمیته حسابرسی، مدیر حسابرسی داخلی می باشد.

در دیدگاه قانونی ادعا می شود که تنها دو حالت وجود دارد ۱- قصور حسابرسی و ۲- عدم قصور حسابرسی. قصور حسابرسی وقتی رخ می دهد که حسابرس در واقع مستقل نیست، یا ناتوان در گردآوری شواهد کافی و قابل اطمینان طبق استانداردهای حسابرسی است، عدم قصور حسابرسی حالتی است که «حسابرسی خوب»، مقبولی را صادر کند. در مقابل حسابرس، استانداردهای حسابرسی را رعایت کند و در رابطه با صورت های مالی صاحبکار، گزارش صحیحی را در سطح مناسبی از ریسک حسابرسی صادر نماید (کثیری، ۱۳۸۴).

تعداد دعاوی موفق علیه حسابرسان یا تعداد اقدامات بورس علیه حسابرس می تواند معیاری برای اندازه گیری کیفیت حسابرسی در رویکرد صفر و یکی فوق در نظر گرفته شود. شواهد موجود نشان می دهد که دعاوی موفق تا حدی نادر بوده است، زیرا قضیه قبل از اینکه وارد مراحل رسمی و دادرسی شود، توسط حسابرسان حل و فصل می شود و یا قبل از اینکه کار به مرحله محاکمه برسد، حسابرسان به قضیه فیصله می دهند. از طرف دیگر، با توجه به اینکه بورس، منابع لازم برای پیگرد همه موارد را در اختیار ندارد و در بسیاری از موارد خواهان (شاکی) به دلیل هزینه های قابل توجه دادرسی از انجام این کار اجتناب می ورزد، نرخ واقعی حسابرسی های با کیفیت پایین در این رویکرد کم نمایی می شود.

استقلال و کیفیت کار حسابرسی

دو نهاده اصلی در فرآیند حسابرسی عبارتند از ۱- افراد تیم رسیدگی، و ۲- آزمونهای حسابرسی که به منظور گردآوری شواهد انجام می شوند. کیفیت حسابرسی وقتی افزایش می یابد که کار رسیدگی به افراد شایسته محول شود. در حالی که ممکن است ما به گونه ای منطقی فرض کنیم که شایستگی حسابرسان بر اساس الزامات آموزش عمومی و گواهینامه های حرفه ای تعیین می شود، اما واقعیت این است که شناخت بسیار اندکی از افرادی که کار حسابرسی را انجام می دهند، در اختیار داریم. این موضوع چه اهمیتی دارد؟ همانطور که در ادبیات روانشناسی اجتماعی بحث می شود، ویژگی های افراد (مثل ویژگی های فیزیولوژیکی و شناختی) می تواند عملکرد آنها را تحت تأثیر قرار دهد. جالب اینجاست که در ۲۰ سال گذشته تحقیقات اندکی راجع به این موضوع انجام شده است (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۱).

یکی از موضوعات مهم اما کار نشده در رابطه با شواهد حسابرسی، رابطه بین سیستم کنترل داخلی و صحت صورتهای مالی است. بر اساس مدل ریسک حسابرسی، اگر سیستم کنترل داخلی قابل اتکا باشد و احتمال خطا در صورتهای مالی کاهش یابد، حسابرس به شواهد کمتری از محل آزمونهای حسابرسی نیاز دارد. با توجه به اینکه ارزیابی ریسک کنترل در قلب مدل ریسک حسابرسی قرار دارد، نبود تحقیقات کافی در این زمینه تعجب برانگیز است. به طور خلاصه، ما دانش کافی در خصوص اینکه قابلیت اتکای سیستم کنترلی چگونه بر صحت صورت های مالی شرکت تأثیر می گذارد، در اختیار نداریم. ماک و رایت (۱۹۹۹) به این نتیجه رسیدند که ارزیابی حسابرسان از ریسک کنترل که در کاربرد های حسابرسی مستندسازی شده است، تأثیر اندکی بر آزمون های دیگر داشته است. در نتیجه، قبل از اینکه بخش ۴۰۴ ساربنز آکسلی، ارزیابی رسمی سیستم های کنترلی صاحبکار را اجباری کند، حسابرسان از آزمون های وسیع و دقیق سیستم های کنترل داخلی فاصله گرفتند، زیرا نحوه تفسیر ضعف سیستم کنترل داخلی به منظور تعیین اثر آن بر صحت صورتهای مالی صاحبکاران روشن نبود. علی رغم اجباری شدن ارزیابی رسمی سیستم های کنترلی صاحبکار و افزایش قابل ملاحظه حق الزحمه های حسابرسی، مشکل مزبور هنوز هم وجود دارد (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۱).

دلیل دیگر برای دشواری ارزیابی قابلیت اتکای شواهد یا تعیین تأثیر آن بر صحت صورت های مالی، از این مسئله ناشی می شود که حسابرسان تقریباً به ندرت با خطاها یا تقلب های با اهمیت مواجه می شوند. به عبارت دیگر، حرفه حسابرسی پایگاه داده خوبی برای کمک به حسابرسان در اختیار ندارد تا بر اساس آن تعیین شود که اگر مجموعه خاصی از علائم از سیستم کنترلی صاحبکار مشاهده شود، آیا احتمال خطا در صورتهای مالی با اهمیت است یا خیر. متأسفانه، ریسک طرح دعاوی حقوقی علیه حسابرسان باعث می شود که از به اشتراک گذاشتن این نوع اطلاعات اجتناب ورزند. فرآیند حسابرسی، نحوه بکار گرفتن نهاده های حسابرسی را نشان می دهد. فرآیند حسابرسی شامل تصمیمات و قضاوت هایی است که حسابرسان در رابطه با برنامه ریزی، گردآوری شواهد، و تفسیر

شواهد به منظور احراز الزامات گسترده استانداردهای حسابرسی اتخاذ می کنند تا شواهد کافی و قابل اطمینان به عنوان پشتوانه اظهارنظر خود فراهم آورند.

مؤسسات حسابرسی

حسابرسان برای مؤسسات حسابرسی کار می کنند و نتیجه فرآیند حسابرسی، یک گزارش حسابرسی است که به نام مؤسسه حسابرسی و به همراه صورتهای مالی حسابرسی شده صاحبکار صادر می شود، که می توان آن را به عنوان ستانده مشترک نهاده های صاحبکار و قضاوت های حسابرس دانست. مؤسسات حسابرسی هستند که پرسنل حسابرسی را استخدام می کنند و آموزش می دهند و از طریق جبران خدمات و سایر خط مشی های سازمانی به آن ها انگیزه می دهند. همچنین، برنامه ها و آزمونهای حسابرسی را مدیران مؤسسه حسابرسی طراحی می کنند و پرسنل حسابرسی از آنها به عنوان رهنمودی برای فرآیند گردآوری شواهد استفاده می کنند. مؤسسات حسابرسی، ساختارهای اداری داخلی را به منظور اطمینان از کیفیت و رعایت خط مشی های حسابرسی خود طراحی و اجرا می کنند. بنابراین این مؤسسات حسابرسی هستند که در تیررس انتقادات مربوط به کیفیت حسابرسی قرار می گیرند.

پیشینه داخلی

خوینینی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی و معیارهای عملکرد شرکت ها پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر این است که بین ویژگی های کمیته حسابرسی شامل استقلال و تخصص حسابداری اعضای آن، با معیارهای عملکرد شامل نرخ بازده دارایی، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت کیوتوبین ارتباط معناداری وجود دارد.

عباسی (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی ارتباط بین ویژگی اساسی کمیته حسابرسی و اجتناب مالیاتی" به بررسی ارتباط بین سه ویژگی اساسی کمیته حسابرسی یعنی استقلال، اندازه و تخصص کمیته (به عنوان متغیرهای مستقل) و اجتناب مالیاتی (به عنوان متغیر وابسته) پرداخت. نتایج نهایی آزمون ها موید هر سه فرضیه پژوهش یعنی وجود رابطه منفی و معنادار بین هر سه متغیر مستقل یعنی تخصص، استقلال و اندازه کمیته حسابرسی با اجتناب مالیاتی است.

شورئی (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان "تاثیرو ویژگی های کمیته حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرس و تجدید ارائه صورتهای مالی" ارتباط بین ویژگی های کلیدی کمیته حسابرسی از قبیل تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی، استقلال اعضای کمیته حسابرسی، اندازه کمیته حسابرسی، تجربه مرتبط اعضای کمیته حسابرسی و جنسیت اعضای کمیته حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرس و تجدید ارائه صورتهای مالی را بررسی کرد. یافته های تحقیق نشان داد که تجربه مرتبط و جنسیت اعضای کمیته حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرس در سال جاری اثر معناداری دارند و اندازه کمیته حسابرسی، تخصص مالی و استقلال

اعضای کمیته بر به موقع بودن گزارش حسابرس در سال جاری اثر معناداری ندارند. همچنین یافته ها حاکی از آن بود که بین اندازه کمیته حسابرسی، تخصص مالی و جنسیت اعضای کمیته و تجدیدارائه صورت های مالی ارتباط معناداری وجود دارد و تجربه مرتبط و استقلال اعضای کمیته حسابرسی بر تجدیدارائه صورت های مالی اثر معناداری ندارند.

کامیابی و بوژمهرانی (۱۳۹۵) به بررسی اثر نسبت غیرموظف اعضای هیات مدیره بر رابطه ی بین ویژگی های کمیته حسابرسی (تخصص مالی، تجربه، مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی) و کیفیت افشا شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان می دهد بین دو ویژگی کمیته حسابرسی یعنی تجربه و مدت تصدی اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت افشا شرکت ها رابطه ی مثبت و معناداری وجود دارد در حالی که بین تخصص و اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت افشا رابطه ی مثبت معناداری مشاهده نگردید. علاوه بر این، یافته های این پژوهش حاکی از آن است نسبت غیرموظف اعضای هیات مدیره بر رابطه ی بین تجربه اعضای کمیته حسابرسی و کیفیت افشا تأثیر مثبت و معناداری دارد اما بر رابطه ی بین سایر ویژگی های کمیته حسابرسی و کیفیت افشا شرکت ها اثر تعدیل کننده ندارد.

پیشینه خارجی

ال اوکایلی و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر عملکرد شرکت های دارای مالکیت خانوادگی و غیرخانوادگی پرداختند. نتایج نشان داد که ویژگی های کمیته حسابرسی (شامل اندازه، استقلال و تخصص مالی اعضا) بر عملکرد شرکت های خانوادگی تاثیر معناداری دارد اما بر عملکرد شرکت های غیر خانوادگی تاثیری ندارد.

اولوپینار (۲۰۱۸) در پژوهشی بیان کردند در حالی که تعصب تحلیلگر به خوبی مستند شده است، ارتباط آن با مدیریت شرکت ها نادیده گرفته شده است. مدیریت جبهه گیری شرکت های تحت پوشش بطور قابل توجه تعصب تحلیلگران را افزایش می دهد. با استفاده از شاخص حاکمیتی نشان داد که تعصب تحلیلگران به عنوان افزایش جبهه گیری مدیریتی افزایش می یابد و تحلیلگران وابسته، به دلیل نگرانی های سرمایه گذاری خود، تحقیق بی طرفانه ای را برای شرکت هایی که مدعیان کمترین داشته و قوی ترین آنها نیستند، ارائه نمی دهند.

کاررا و همکاران (۲۰۱۷) به بررسی سرمایه اجتماعی کمیته حسابرسی و کیفیت گزارش مالی پرداختند. نتایج نشان دادند که هر چه تعداد تخصص اعضای کمیته حسابرسی بیشتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی بالاتر است.

حبیب و بیهویان (۲۰۱۶) به بررسی مشکل هیات مدیره بر کمیته حسابرسی و کیفیت گزارش مالی در بورس نیوزلند پرداختند. نتایج آن ها نشان داد که اعضای موظف هیات مدیره بر رابطه کمیته حسابرسی و مدیریت سود واقعی اثر مثبت دارد، و این اثر در مورد مدیران موظف دارای مشکل در رایه گزارشگری متقلبلانه برجسته تر است.

مارون (۲۰۱۵) بیان کرد که جبهه گیری از دونقطه نظر مورد تجزیه و تحلیل قرار میگیرد: جبهه گیری مدیر، این جبهه گیری به تمام رفتارهایی که موجب حفظ شغل، افزایش آزادی تصمیم گیری و حفظ سودهای شخصی است، مربوط میشود. دومین نوع، جبهه گیری سهامدار است. این نوع از جبهه گیری یا به عنوان یک نوع ابزار تخریب محسوب میشود، زمانی که هزینه های بالایی به شرکت تحمیل شده و سرمایه گذاری های شرکت ناکارا است. یا به شکل یک ابزار مطلوب است، زمانی که ادامه حیات شرکت ممکن شده و با رشد شرکت مرتبط است.

حبیب (۲۰۱۶) در پژوهشی تحت عنوان "فرا تحلیل حق الزحمه خدمات غیرحسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی" نشان داد حق الزحمه خدمات غیرحسابرسی خاص صاحبکار با کیفیت گزارشگری مالی پایین مرتبط است.

آمار توصیفی داده ها و متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی: زمانی که انبوهی از اطلاعات کمی، به منظور تحلیل و تفسیر گردآوری می شوند، بایستی آن ها را به صورت روشن و قابل فهم، سازمان دهی و خلاصه نمود. اولین قدم در سازمان دهی داده ها، مرتب نمودن آن ها بر اساس یک ملاک منطقی است. در ادامه پژوهشگر علاقه مند است تا ویژگی های یک دسته از داده ها را به صورت دقیق بیان نماید. برای بیان این ویژگی ها از یک سری داده های عددی استفاده می گردد. از این شاخص ها تحت عناوین کلی شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، نما) و شاخص های پراکندگی (دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار، چولگی) نام برده می شود. در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده ها، با استفاده از شاخص های آمار توصیفی، داده های جمع آوری شده را خلاصه و طبقه بندی می نماییم. آمار استنباطی: معمولاً هدف اصلی پژوهشگر کسب اطلاع در مورد گروه های کوچک نیست بلکه وی علاقه مند است تا از طریق این یافته ها، اطلاعات لازم در مورد جامعه ای که این گروه کوچک از آن انتخاب شده است را به دست آورد که برای انجام این کار از آمار استنباطی استفاده می شود. این نوع آمار از اوایل قرن بیستم مطرح شد. در این نوع آمار محقق با استفاده از مقادیر نمونه آمارها را محاسبه می کند. سپس به کمک تخمین و آزمون فرض آماری، آمارها به پارامترهای جامعه تعمیم داده می شود. به طور کلی در بحث آماری، هر جا سخن از استنباط و استنتاج باشد، آن را آمار استنباطی می خوانند. در این پژوهش سطح اطمینان در آزمون فرضیه ها، کمینه ۹۵٪

هست. یعنی در بررسی نتایج آزمون هر یک از فرضیه‌ها، حداکثر در سطح خطای $\alpha=0,05$ می‌توان اقدام به تأیید فرض پژوهش نمود در غیر این صورت باید فرض صفر را تأیید نمود.

تشریح فرآیند آزمون فرضیه‌ها

از آنجاکه مدل‌های خطی مورد استفاده در این پژوهش شامل مدل‌های رگرسیونی است، لذا در این بخش به شرح مختصری پیرامون این نوع از مدل‌ها و مفروضات کلاسیک آن پرداخته می‌شود. تحلیل رگرسیون در واقع بدنه اصلی مطالعات اقتصادسنجی را تشکیل می‌دهد، به‌طور کلی، اقتصادسنجی درباره مدل‌های رگرسیون و نحوه‌ی برآورد آن‌ها بحث می‌کند. اقتصادسنجی، روش‌هایی برای شناسایی و تخمین مدل‌های با چند مجهول را ایجاد می‌کند که این روش‌ها به محقق اجازه می‌دهد که استنتاجی علی- معلولی در شرایطی غیر از شرایط آزمایشی کنترل شده ارائه دهد. به کمک تکنیک‌های اقتصادسنجی می‌توان ضرایب مجهول مدل ساخته شده را برآورد کرد و سپس (در صورت برقرار بودن تعدادی فرض) به استنتاج آماری درباره آن پرداخت. در اقتصادسنجی بیان می‌شود که علاوه بر متغیرهای مستقل (متغیرهای توضیح‌دهنده) موجود در مدل رگرسیون، عوامل دیگری وجود دارند که بیان کمی آن‌ها معمولاً دشوار است و در نتیجه، وارد کردن آن‌ها در مدل مقدور نیست. همچنین از طرف دیگر در دنیای واقعی همواره عناصر تصادفی غیرقابل پیش‌بینی وجود دارند که اساساً نمی‌توان آن را در مدل‌های ریاضی گنجانده. در نتیجه می‌توان استدلال کرد که مدل‌های ریاضی برای توضیح پدیده‌های اقتصادی دقیق نیستند و خطا دارند که به این خطا، اصطلاحاً جمله اخلال می‌گویند، زیرا تعادل مدل ریاضی را مختل می‌کند. جهت هر تحلیل اقتصادسنجی باید به قابلیت دسترسی به داده‌های صحیح توجه نمود. انواع داده‌هایی که عموماً برای تحلیل‌های تجربی به کار می‌رود، در قالب داده‌های سری زمانی، مقطعی و ترکیبی مطرح می‌گردند. در داده‌های سری زمانی، یک یا چند متغیر طی یک دوره زمانی مورد بررسی قرار می‌گیرند. این دوره می‌تواند سالانه، فصلی، ماهانه، هفتگی یا حتی به صورت پیوسته باشد. داده‌های سری زمانی به‌طور کلی موضوع کار اقتصادسنجی کلان است که روش‌های اقتصادسنجی را در سطح کلان بررسی می‌کند. در اقتصاد کلان عموماً از سری زمانی‌های سالانه یا فصلی استفاده می‌شود چراکه جمع‌آوری اطلاعاتی مانند حساب‌های مالی در فواصل کوتاه‌تر با دشواری‌های زیادی همراه است؛ اما در اقتصادسنجی مالی که داده‌ها در هر زمان به آسانی قابل گزارش هستند، استفاده از سری‌های زمانی ساعتی یا حتی دقیقه‌ای نیز امری غیرمعمول نیست که معمولاً از اندیس t برای داده‌های سری زمانی استفاده می‌کنند. در داده‌های مقطعی، مقادیر یک یا چند متغیر برای چند واحد یا مورد نمونه‌ای در یک زمان یکسان جمع‌آوری می‌شود که معمولاً از اندیس i برای داده‌های مقطعی استفاده می‌کنند. در داده‌های ترکیبی (تلفیقی)، واحدهای مقطعی یکسان طی زمان مورد بررسی قرار می‌گیرند؛ بنابراین حجم مشاهدات در داده‌های تلفیقی نسبتاً زیاد است. در سال‌های اخیر، کاربرد داده‌های تلفیقی در اقتصادسنجی افزایش بسیاری یافته

است. معمولاً داده های تلفیقی و مقطعی در اقتصادسنجی خرد به کار می روند که موضوع آن بررسی روش های اقتصادسنجی در اقتصاد خرد است. در پژوهش حاضر، از داده های ترکیبی (تلفیقی)، جهت آزمون فرضیه ها استفاده شده است.

تحلیل رگرسیون

تحلیل رگرسیون مبتنی بر چند فرض اساسی و ساده است و اگر یک یا چند مورد از این فرضیه ها برقرار نباشد، تفسیر مربوط به تحلیل رگرسیون نادرست بوده و پیش بینی های انجام شده بر اساس آن ضعیف خواهد بود. به دلیل اینکه در این پژوهش علاوه بر اینکه از رگرسیون ترکیبی برای آزمون فرضیه ها استفاده کردیم به دلیل اینکه در برخی از فرضیه ها متغیر وابسته یک متغیر مجازی بوده برای آزمون فرضیه ها رگرسیون لجستیک را نیز به کار گرفتیم.

نرمال بودن خطاها

در این تحقیق بررسی نرمال بودن خطاها به وسیله آزمون جارک برآ انجام می شود. بر اساس این آزمون، اگر احتمال آن، بیشتر از ۵٪ باشد آنگاه نرمال بودن توزیع جامعه آماری تحقیق در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می شود

آزمون دوربین واتسون

این آزمون از مشهورترین آزمون ها جهت تشخیص خودهمبستگی است. زمانی که آماره دوربین واتسون در حدود ۱,۵ تا ۲,۵ باشد، معرف آن است که خودهمبستگی وجود ندارد، ولی مقادیر بالاتر یا کمتر از ۱,۵ تا ۲,۵ معرف آن است که جملات خطا به صورت تصادفی اتفاق نمی افتند و بنابراین، نتایج غیرواقعی است.

آزمون LM

آزمون LM که منتسب به بریوش-گادفری^۴ است، یکی از کامل ترین آزمون های تشخیص خودهمبستگی است. در این روش علاوه بر خودهمبستگی از درجه یک، خودهمبستگی از درجات بالاتر نیز قابل تشخیص است. روش های گوناگون برای رفع خودهمبستگی

^۴ - Jarque-Bera

^۵ - Lagrange multiplier

وجود دارد که عبارت‌اند از: روش اولین تفاضل، روش کوکران - اورکات^۶، روش دوربین - واتسون و روش GLS (حداقل مربعات تعمیم یافته).

آزمون T

از آزمون t به منظور بررسی معنی‌دار بودن ضرایب محاسبه‌شده، ضرایب همبستگی و مدل‌های رگرسیونی استفاده می‌شود. به‌طور کلی آزمون معنی‌دار بودن روشی است که با استفاده از نتایج نمونه درستی یا نادرستی فرضیه H_0 را در جامعه تعیین می‌نماید. تصمیم درباره پذیرش و یا رد نیز بر اساس مقدار عددی تابع آزمون حاصل از داده‌های موجود انجام می‌شود. بر اساس این آزمون چنانچه سطح معناداری محاسبه‌شده بیش از ۵ درصد باشد، مقادیر محاسبه‌شده از لحاظ آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نخواهند بود. به‌طور رایج در کلیه برآوردها، این آزمون برای بررسی معناداری ضرایب مدل مورد استفاده قرار می‌گیرد به این معنی که فرضیه H_0 که صفر بودن ضریب و در نتیجه عدم تأثیر متغیر مستقل مربوطه بر متغیر وابسته در جامعه مورد بررسی است را مورد آزمون قرار می‌دهد. در صورت رد فرضیه H_0 ، فرضیه H_1 که مخالف صفر است (یعنی اثرگذاری متغیر مستقل بر متغیر وابسته)، مورد پذیرش قرار می‌گیرد.

تحلیل همبستگی

همبستگی را معمولاً با تحلیل رگرسیون به کار می‌برند. تحلیل همبستگی ابزاری آماری است که به وسیله آن می‌توان درجه‌ای که یک متغیر به متغیری دیگر، از نظر خطی مرتبط است اندازه‌گیری کرد. در همبستگی درباره دو معیار بحث می‌شود: ضریب تعیین و ضریب همبستگی.

ضریب تعیین R^2

ضریب تعیین مشخص می‌کند که چگونه خط رگرسیون نمونه، داده‌ها را به خوبی برازش می‌کند. اگر تمامی مشاهدات روی خط رگرسیون باشند برازش کامل را به دست می‌آوریم که این حالت به ندرت اتفاق می‌افتد. عموماً اجزای باقی‌مانده e ها مثبت و

^۶-Breusch-Godfrey

^۷- Cochran-Overcut

^۸- Generalized Least Squares

بعضی دیگر منفی خواهند. آنچه انتظار داریم این است که این باقی مانده ها در اطراف خط رگرسیون تا حد ممکن کوچک باشند. حال ضریب تعیین R^2 معیاری است که بیان می کند چگونه خط رگرسیون نمونه داده ها را به خوبی برازش می کند.

مقدار R^2 از صفر تا یک خواهد بود $(0 \leq R^2 \leq 1)$ که $R^2=0$ نشان دهنده عدم وابستگی بین متغیر مستقل با متغیر وابسته است و $R^2=1$ نشان دهنده همبستگی کامل بین متغیرهای مستقل با متغیرهای وابسته می باشد. از طرف دیگر ضریب تعیین R^2 قدرت تشخیص دهنده مدل را نیز بیان می کند. به این ترتیب که نشان می دهد چه اندازه از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می شود (همان منبع).

فرمول کلی محاسبه R^2 به شکل زیر است:

$$R^2 = \frac{\text{تغییرات تبیین شده در } y}{\text{کل تغییرات در } y}$$

به عبارت دیگر می توان گفت R^2 نسبت یا درصد تغییرات کل در y که به وسیله رگرسیون توضیح داده شده است را اندازه گیری کند که در قالب فرمول کلی به شکل زیر خواهد بود:

$$R^2 = 1 - \frac{\sum (y_i - \hat{y})^2}{\sum (y_i - \bar{y})^2}$$

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی^۹ تنظیم و طبقه بندی داده ها، نمایش ترسیمی، و محاسبه مقادیری از قبیل نما، میانگین، میانه و ... می باشد که حاکی از مشخصات یکایک اعضای جامعه مورد بحث است. در جدول (۴-۱) اطلاعات مربوط به شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، بیشینه و کمینه) و پراکندگی داده ها (انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) ارائه شده است.

^۹ - Descriptive statistics

جدول (۴-۱) آمار توصیفی متغیرها

متغیر	کیفیت گزارشگری مالی	جبهه گیری مدیریتی	اندازه کمیته حسابرسی	استقلال کمیته حسابرسی	تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی	اندازه موسسه حسابرسی	دوره تصدی حسابرس
میانگین	0.068914	65.60044	2.037815	0.464146	0.476387	0.224370	4.193277
میانه	0.055798	70.49000	3.000000	0.666667	0.666667	0.000000	3.000000
ماکسیمم	0.431449	99.45086	6.000000	1.000000	1.000000	1.000000	16.00000
مینیمم	5.62E-05	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	0.000000	1.000000
انحراف معیار	0.061463	23.31123	1.550197	0.371013	0.408461	0.417342	4.073912
چولگی	2.094862	-۰.۹۶۶۶۳۷	-۰.۳۳۶۸۰۶	-۰.۲۲۹۸۷۰	-۰.۰۱۴۳۲۸	1.321440	1.495904
کشیدگی	10.35143	3.296236	1.726378	1.529409	1.395729	2.746203	3.979708
تعدادمشاهدات	1190	1190	1190	1190	1190	1190	1190

متغیر	اندازه شرکت	اهرم مالی	ضرر و زیان	تجدید ارائه	ارزش بازار به ارزش دفتری	جریان نقدی عملیاتی	صنعت
میانگین	13.92994	0.616265	0.118487	0.720168	2.510863	0.116671	0.745378
میانه	13.78926	0.613690	0.000000	1.000000	2.051702	0.100999	1.000000
ماکسیمم	19.72257	4.002704	1.000000	1.000000	121.5096	0.642210	1.000000
مینیمم	8.504513	0.090164	0.000000	0.000000	-۵۳.۲۱۷۹۳	-۰.۴۶۰۰۸۸	0.000000
انحراف معیار	1.619574	0.254148	0.323320	0.449105	5.824539	0.128867	0.435832
چولگی	0.534777	3.089063	2.360960	-۰.۹۸۰۸۸۷	8.528443	0.370634	-۱.۱۲۶۴۹۶
کشیدگی	4.062534	34.02623	6.574130	1.962138	203.7102	4.545504	2.268994
تعدادمشاهدات	1190	1190	1190	1190	1190	1190	1190

آزمون مانایی متغیرها

قبل از استفاده از این متغیرها لازم است نسبت به مانایی یا عدم مانایی آن‌ها اطمینان حاصل کرد. به منظور اطمینان از نتایج پژوهش و ساختگی نبودن روابط موجود در رگرسیون و معنادار بودن متغیرها، اقدام به انجام آزمون مانایی و محاسبه ریشه واحد متغیرهای پژوهش در مدل‌ها گردید. آزمون مزبور با استفاده از نرم‌افزار ایویوز و روش‌های آزمون لوین، لین و چو، آزمون ایم، پسران و شین، آزمون ریشه واحد فیشر-دیکی فولر تعمیم‌یافته و آزمون ریشه واحد فیشر-فیلیپس انجام گردید. در آزمون ریشه واحد فرضیه صفر بیانگر وجود ریشه واحد بوده و در صورتی که احتمال جدول کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد به احتمال ۰/۹۵ فرضیه صفر پذیرفته نمی‌شود

جدول آزمون مانایی متغیرها

متغیر		لووین لین چو
آماره	احتمال	
کیفیت گزارشگری مالی	-۳۵.۳۲۵۵	۰.۰۰۰۰
جبهه گیری مدیریتی	-۵۱۸۸.۳۵	۰.۰۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	-۴۹.۷۳۵۶	۰.۰۰۰۰
استقلال کمیته حسابرسی	-۱۷۵.۹۰۰	۰.۰۰۰۰
تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی	-۳۳.۸۲۸۰	۰.۰۰۰۰
اندازه موسسه حسابرسی	-۶.۲۸۷۴۸	۰.۰۰۰۱
دوره تصدی حسابرس	-۷۲.۱۸۳۹	۰.۰۰۰۰
اندازه شرکت	-۳۳.۹۴۷۶	۰.۰۰۰۰
اهرم مالی	-۲۰.۷۱۹۳	۰.۰۰۰۰
ضرر و زیان	-۱۷.۶۱۹۹	۰.۰۰۰۰
تجدید ارائه	-۲۶.۲۰۳۷	۰.۰۰۰۰
ارزش بازار به ارزش دفتری	-۸۳.۷۷۶۵	۰.۰۰۰۰
جریان نقدی عملیاتی	-۳۵.۰۰۷۷	۰.۰۰۰۰
صنعت	-۳.۲۳۴۷۰	۰.۰۰۰۰

با توجه به نتایج حاصل از مشخص گردید که مقدار احتمال آزمون‌ها برای کلیه متغیرها کوچک‌تر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین متغیرهای فوق در سطح مانا قرار دارند.

عدم هم خطی متغیرها

قبل از برآورد مدل فرضیات لازم است تا عدم وجود هم خطی میان متغیرهای پژوهش آزمون شود. برای بررسی وجود یا عدم وجود هم خطی میان متغیرهای پژوهش از تحلیل همبستگی پیرسون استفاده شده است. ضرایب همبستگی پیرسون میان متغیرها را نشان می دهد.

جدول ضرایب همبستگی متغیرها

	QRF	MANAGERIAL	ACSIZE	ACIND	CFE	BIG4	TENURE
QRF	۱	۰.۰۴۸۸	-۰.۰۷۷	-۰.۰۸۵	-۰.۰۶۰	۰.۰۷۹	۰.۰۷۹
MANAGERIAL	۰.۰۴۸	۱	۰.۰۰۹	-۰.۰۰۵	۰.۰۲۴	۰.۱۴۲	۰.۰۹۳
ACSIZE	-۰.۰۷۷	۰.۰۰۹	۱	۰.۸۷۵	۰.۸۰۹	۰.۰۰۰	-۰.۰۰۹
ACIND	-۰.۰۸۵	-۰.۰۰۵	۰.۸۷۵	۱	۰.۷۷۴	۰.۰۵۸	۰.۰۱۹
CFE	-۰.۰۶۰	۰.۰۲۴	۰.۸۰۹	۰.۷۷۴	۱	-۰.۰۱۳	-۰.۰۱۷
BIG4	۰.۰۷۹	۰.۱۴۲	۰.۰۰۰	۰.۰۵۸	-۰.۰۱۳	۱	۰.۷۹۴
TENURE	۰.۰۷۹	۰.۰۹۳	-۰.۰۰۹	۰.۰۱۹	-۰.۰۱۷	۰.۷۹۴	۱

	SIZE	LEV	LOSS	REST	MTB	CFO	IND
SIZE	۱	۰.۰۷۵	-۰.۱۰۶	۰.۰۱۶	-۰.۰۴۳	۰.۱۶۳	۰.۲۲۴
LEV	۰.۰۷۵	۱	۰.۳۸۳	۰.۰۶۱	-۰.۰۲۸	-۰.۲۴۳	۰.۰۹۰
LOSS	-۰.۱۰۶	۰.۳۸۳	۱	۰.۰۳۱	۰.۰۲۸	-۰.۱۵۵	-۰.۰۲۴
REST	۰.۰۱۶	۰.۰۶۱	۰.۰۳۱	۱	-۰.۰۳۷	۰.۰۰۴	۰.۰۳۵
MTB	-۰.۰۴۳	-۰.۰۲۸	۰.۰۲۸	-۰.۰۳۷	۱	۰.۰۲۵	-۰.۰۴۰
CFO	۰.۱۶۳	-۰.۲۴۳	-۰.۱۵۵	۰.۰۰۴	۰.۰۲۵	۱	۰.۰۷۵
IND	۰.۲۲۴	۰.۰۹۰	-۰.۰۲۴	۰.۰۳۵	-۰.۰۴۰	۰.۰۷۵	۱

باتوجه به نتایج مشخص که مقادیر ضریب همبستگی خیلی زیاد یا خیلی کم (نزدیک به ۱+ و ۱-) که نتایج تحلیل رگرسیونی را تحت تأثیر قرار دهد، وجود ندارد، در نتیجه هم خطی ای میان متغیرهای مستقل پژوهش وجود ندارد.

عدم خود همبستگی متغیرها

اگر یک متغیر به متغیرهای دوره یا دوره های قبل خودش وابسته باشد خود همبستگی می گویند که اگر به یک دوره قبل وابسته باشد خودهمبستگی مرتبه اول و اگر به دوره های قبل تر وابسته باشد همبستگی آن دوره یا سریالی گویند. به عبارت دیگر هر گاه دو مقدار متفاوت برای متغیرهای مستقل را در نظر بگیریم، فرض بر این است که جمله های اخلاص متناظر با آنها از یکدیگر مستقلند. در چنین حالتی می گوئیم که جمله های اخلاص خود همبستگی ندارند. آزمون دوربین واتسون از مشهورترین آزمون ها جهت تشخیص خودهمبستگی است. زمانی که آماره دوربین واتسون در حدود ۱.۵ تا ۲.۵ باشد، معرف آن

است که خودهمبستگی وجود ندارد، ولی مقادیر بالاتر یا کمتر از ۱,۵ تا ۲,۵ معرف آن است که جملات خطا به صورت تصادفی اتفاق نمی افتند و بنابراین، نتایج غیرواقعی است.

جدول خودهمبستگی آزمون دوربین- واتسون

مدل	آزمون	آماره آزمون	نتیجه
۱	دوربین واتسون	۱.۷۸۹	عدم وجود خودهمبستگی
۲	دوربین واتسون	۲.۳۳۹	عدم وجود خودهمبستگی
۳	دوربین واتسون	۲.۳۳۸	عدم وجود خودهمبستگی
۴	دوربین واتسون	۲.۳۳۹	عدم وجود خودهمبستگی

مقدار آماره دوربین- واتسون بین ۱,۵ تا ۲,۵ است که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد.

تحلیل آزمون فرضیه های پژوهش

بعد از اینکه فرض کلاسیک مربوط به رگرسیون و مانایی متغیرهای پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و روش تخمین مدل هم مشخص گردید، حال نوبت آن است که مدل با توجه به نتایج آزمون F لیمر وهاسمن برآورد گردد. زمانیکه تعداد شرکت ها از مقاطع دوره زمانی بیشتر باشد ممکن است مشکل ناهمسانی واریانس رخ دهد. در این پژوهش برای تشخیص ناهمسانی واریانس ها از آزمون وایت و برای تشخیص وجود خود همبستگی بین متغیرها از آزمون دوربین- واتسون استفاده شده است. لازم به ذکر است که در مدل های مورد استفاده، وجود ناهمسانی واریانس ها تایید شده است و از آزمون GLS استفاده شده است. در نهایت نرم افزار ایویوز برای تشخیص رابطه موجود بین متغیرها به کار گرفته شده است. به منظور آزمون فرضیه اول از نتایج تخمین مدل تحقیق ارائه شده در جدول (۴-۹) بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰,۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین- واتسون ۱,۷۸۹ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد. در حالت کلی نتایج نشان می دهد که ضریب متغیر جبهه گیری مدیریتی مثبت بوده که نشان دهنده تاثیر مثبت جبهه گیری مدیریتی می باشد. که با توجه به سطح معنی داری متغیر مستقل که برابر ۰,۰۰۰ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول پژوهش تایید می شود.

نتایج تخمین مدل اول پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	۰.۰۴۳۰۸۵	۰.۰۰۵۷۸۳	۷.۴۵۰۰۹۰	۰.۰۰۰۰
جبهه گیری مدیریتی	۰.۰۰۰۱۸۳	۳.۳۲۰-۰.۵	۵.۵۱۶۳۲۹	۰.۰۰۰۰
اندازه موسسه حسابرسی	۰.۰۰۰۵۶۱۳	۰.۰۰۰۲۳۷۹	۲.۳۵۹۵۰۲	۰.۰۱۸۵
دوره تصدی حسابرس	۰.۰۰۰۵۴۶	۰.۰۰۰۰۲۴۸	۲.۲۰۰۴۳۰	۰.۰۲۸۰
اندازه شرکت	-۰.۰۰۰۱۰۵	۰.۰۰۰۰۴۷۳	-۰.۲۲۲۳۶۲	۰.۸۲۴۱
اهرم مالی	۰.۰۲۲۳۸۴	۰.۰۰۰۳۷۸۳	۵.۹۱۷۰۷۳	۰.۰۰۰۰
ضرر و زیان	۰.۰۱۲۱۴۹	۰.۰۰۰۲۷۹۸	۴.۳۴۱۹۲۸	۰.۰۰۰۰
تجدید ارائه	-۰.۰۰۰۱۲۸۹	۰.۰۰۰۱۴۴۵	-۰.۸۹۲۴۸۶	۰.۳۷۲۳
ارزش بازار به ارزش دفتری	-۹.۸۲۰-۰.۵	۰.۰۰۰۰۲۰۰	-۰.۴۹۰۲۷۸	۰.۶۲۴۰
جریان نقدی عملیاتی	۰.۰۱۸۹۲۳	۰.۰۰۰۶۰۱۵	۳.۱۴۶۱۷۶	۰.۰۰۰۱۷
صنعت	-۰.۰۰۰۹۸۹۷	۰.۰۰۰۱۹۶۴	-۵.۰۳۸۲۵۵	۰.۰۰۰۰
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۴۴۲			
دوربین- واتسون	۱.۷۸۹			
سطح معناداری (آماره F)	۰.۰۰۰			

به منظور آزمون فرضیه دوم از نتایج تخمین مدل پژوهش ارائه شده در جدول (۴-۱۰) بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰.۰۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰.۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین- واتسون ۲.۳۳۹ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد. در حالت کلی نتایج نشان می دهد که با توجه به سطح معنی داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی)* اندازه کمیته حسابرسی که برابر ۰.۰۰۰ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. بنابراین اندازه کمیته

حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم ت پژوهش تایید می شود.

نتایج تخمین مدل دوم پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	۰.۲۰۱۵۰۴	۰.۰۴۹۴۵۳	۴.۰۷۴۷۰۲	۰.۰۰۰۱
جبهه گیری مدیریتی	۰.۰۰۰۱۷۸	۴.۷۶۰-۰.۵	۳.۷۵۰۴۶۸	۰.۰۰۰۲
اندازه کمیته حسابرسی	۰.۰۰۳۷۰۲	۰.۰۰۰۷۶۱	۴.۸۶۶۵۴۶	۰.۰۰۰۰
جبهه گیری مدیریتی*اندازه کمیته حسابرسی	-۵.۱۵۰-۰.۵	۹.۹۷۰-۰.۶	-۵.۱۶۲۶۸۳	۰.۰۰۰۰
اندازه شرکت	-۰.۰۰۷۱۴۱	۰.۰۰۱۱۳۶	-۶.۲۸۶۹۲۷	۰.۰۰۰۰
اهرم مالی	-۰.۰۱۱۲۰۶	۰.۰۰۲۸۶۳	-۳.۹۱۴۰۲۸	۰.۰۰۰۱
ضرر و زیان	-۰.۰۰۶۷۸۵	۰.۰۰۱۳۳۸	-۵.۰۶۹۸۱۴	۰.۰۰۰۰
تجدید ارائه	۰.۰۰۲۱۸۸	۰.۰۰۰۵۶۰	۳.۹۰۷۰۲۸	۰.۰۰۰۱
ارزش بازار به ارزش دفتری	۴.۹۳۰-۰.۵	۸.۵۳۰-۰.۵	۰.۵۷۷۵۵۴	۰.۵۶۳۷
جریان نقدی عملیاتی	-۰.۰۰۹۳۹۹	۰.۰۰۲۷۷۴	-۳.۳۸۸۴۶۲	۰.۰۰۰۷
صنعت	۰.۰۰۰۹۹۹	۰.۰۰۲۷۰۱	۰.۳۷۰۰۲۳	۰.۷۱۱۵
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۹۶۸			
دوربین - واتسون	۲.۳۳۹			
سطح معناداری (آماره F)	۰.۰۰۰			

جهت آزمون فرضیه سوم از نتایج تخمین مدل پژوهش ارائه شده بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر ۰،۰۰۰ بوده و چون این مقدار کمتر از ۰،۰۵ است، فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین-واتسون ۲،۳۳۸ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها (مرتبه اول) را نشان می دهد. در حالت کلی نتایج نشان می دهد با توجه به سطح معنی داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی* استقلال کمیته

حسابرسی) که برابر $0,0003$ بوده که کمتر از 5 درصد بوده، معنی دار می باشد. بنابراین استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند. با توجه به موارد فوق، فرضیه سوم پژوهش تایید می شود

نتایج تخمین مدل سوم پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	0.208703	0.048164	4.333179	0.0000
جبهه گیری مدیریتی	0.000117	0.046205	2.536073	0.0114
استقلال کمیته حسابرسی	0.009382	0.002868	3.270899	0.0011
جبهه گیری مدیریتی*استقلال کمیته حسابرسی	$-$	0.039205	$-$	0.0003
اندازه شرکت	$-$	0.001168	$-$	0.0000
اهرم مالی	$-$	0.002929	$-$	0.0002
ضرر و زیان	$-$	0.001343	$-$	0.0000
تجدید ارائه	0.002138	0.000589	3.630722	0.0003
ارزش بازار به ارزش دفتری	0.057205	0.085805	0.666107	0.5055
جریان نقدی عملیاتی	$-$	0.002858	$-$	0.0004
صنعت	0.001001	0.002716	0.368717	0.7124
ضریب تعیین تعدیل شده	0.967			
دوربین- واتسون	2.338			
سطح معناداری (آماره F)	0.000			

به منظور آزمون فرضیه چهارم از نتایج تخمین مدل پژوهش ارائه شده در بهره گرفته شده است. مقدار احتمال (یا سطح معنی داری) F برابر $0,0000$ بوده و چون این مقدار کمتر از $0,05$ است، فرض صفر در سطح اطمینان 95 درصد رد می شود، یعنی مدل معنی دار است. مقدار آماره دوربین- واتسون $2,339$ می باشد که این مقدار، عدم وجود خود همبستگی خطاها

(مرتبۀ اول) را نشان می‌دهد. در حالت کلی نتایج نشان می‌دهد با توجه به سطح معنی‌داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی* تخصّص مالی کمیته حسابرسی) که برابر ۰,۰۰۸۱ بوده که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی‌دار می‌باشد. بنابراین تخصّص مالی کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می‌کند. با توجه به موارد فوق، فرضیه چهارم پژوهش تایید می‌شود.

\ نتایج تخمین مدل چهارم پژوهش

متغیر	ضریب برآوردی	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
مقدار ثابت (عرض از مبدأ)	۰.۲۰۵۵۵۹	۰.۰۴۶۳۳۹	۴.۴۳۵۹۵۰	۰.۰۰۰۰۰
جبهه گیری مدیریتی	۹.۶۸۰-۰.۵	۴.۵۲۰-۰.۵	۲.۱۳۹۶۶۳	۰.۰۳۲۷
اندازه کمیته حسابرسی	۰.۰۰۷۹۰۲	۰.۰۰۲۹۷۵	۲.۶۵۶۱۵۷	۰.۰۰۸۱
جبهه گیری مدیریتی*اندازه کمیته حسابرسی	-۰.۰۰۰۱۰۴	۳.۹۱۰-۰.۵	-۲.۶۵۵۵۱۸	۰.۰۰۸۱
اندازه شرکت	-۰.۰۰۷۰۷۲	۰.۰۰۱۱۷۲	-۶.۰۳۱۶۱۷	۰.۰۰۰۰۰
اهرم مالی	-۰.۰۱۱۳۰۳	۰.۰۰۲۹۸۶	-۳.۷۸۴۹۱۴	۰.۰۰۰۰۲
ضرر و زیان	-۰.۰۰۶۸۳۱	۰.۰۰۱۳۴۷	-۵.۰۷۲۳۲۰	۰.۰۰۰۰۰
تجدید ارائه	۰.۰۰۲۰۸۲	۰.۰۰۰۶۰۸	۳.۴۲۳۳۹۲	۰.۰۰۰۰۶
ارزش بازار به ارزش دفتری	۴.۶۰۰-۰.۵	۸.۴۸۰-۰.۵	۰.۵۴۲۶۹۶	۰.۵۸۷۵
جریان نقدی عملیاتی	-۰.۰۰۰۹۴۴۳	۰.۰۰۲۸۳۲	-۳.۳۳۴۴۶۱	۰.۰۰۰۰۹
صنعت	۰.۰۰۰۲۹۸	۰.۰۰۲۷۶۶	۰.۱۰۷۷۶۲	۰.۹۱۴۲
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۹۶۶			
دوربین - واتسون	۲.۳۳۹			
سطح معناداری (آماره F)	۰.۰۰۰			

نتیجه گیری حاصل از پژوهش

هدف این پژوهش بررسی تاثیر جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی و همچنین بررسی نقش کمیته حسابری بر رابطه فوق است. این پژوهش بررسی در دوره زمانی ۷ ساله از ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷ انجام شده است و آزمون فرضیه ها با استفاده از نرم افزار ایویوز انجام شده است. نتایج پژوهش به شرح زیر است:

آزمون فرضیه اول:

فرضیه ۱: جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر جبهه گیری مدیریتی برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه اول پژوهش تایید می شود

فرضیه ۲: اندازه کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند. نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی* اندازه کمیته حسابرسی) برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه دوم پژوهش تایید می شود.

آزمون فرضیه سوم:

فرضیه ۳: استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی* استقلال کمیته حسابرسی) برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه سوم پژوهش تایید می شود.

آزمون فرضیه چهارم:

فرضیه ۴: تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.

نتایج نشان می دهد که سطح معنی داری متغیر (جبهه گیری مدیریتی* تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی) برابر ۰,۰۰۰ که کمتر از ۵ درصد بوده، معنی دار می باشد. با توجه به موارد فوق، فرضیه چهارم پژوهش تایید می شود.

نتایج کل فرضیه های پژوهش

شماره فرضیه	عنوان فرضیه	تایید/رد
۱	جبهه گیری مدیریتی بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد.	تایید
۲	اندازه کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.	تایید
۳	استقلال کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند.	تایید

	کند.	
تایید	تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی رابطه بین جبهه گیری مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می کند	۴

پیشنهادی کاربردی پژوهش

پیشنهادهای زیر به عنوان راهبردهایی برای پژوهش های آتی ارائه می گردد:

۱. به مسئولان واحد مورد رسیدگی به ویژه به کمیته حسابرسی شرکتها پیشنهاد میگردد به منظور افزایش کیفیت گزارش شگری مالی، سعی نموده کارایی عملکرد واحد حسابرسی داخلی را با استفاده از تعداد نیروهای متخصص بیشتری در واحد حسابرسی داخلی افزایش دهند و از این طریق موجبات افزایش کیفیت گزارشگری مالی واحد تجاری را فراهم نمایند.
۲. به سهامداران و مجامع عمومی شرکتها پیشنهاد میگردد سعی در انتخاب افرادی به عنوان هیات مدیره نموده که سمت اجرایی در شرکت نداشته باشند تا از این طریق همراه با افزایش استقلال اعضای هیات مدیره کیفیت گزارشگری مالی نیز افزایش یابد.
۳. تشکیل کمیته حسابرسی و استقرار کمیته حسابرسی در دانشگاهها موجب ارتقای سطح مسئولیت پاسخگویی مالی حاکم بر مصرف و به کارگیری منابع مالی این مؤسسات میشود. وجود کمیته حسابرسی نیاز اساسی هر واحد اقتصادی است که میتوان حافظ قابل اعتماد منافع استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری و گزارشهای مالی به ویژه سرمایه گذاری به عنوان تأمین کنندگان سرمایه را به میزان قابل اعتمادی حفاظت نماید.
۴. مدیران شرکتهای جبهه گیر می خواهند ذخایر نقدینگی را مهار کنند، زیرا این ذخایر میتوانند ناخواسته توجه سهامداران فعال را به خود جلب کنند. مفهوم این استدلال این است که سرعت تعدیل در سطوح بالای نقدینگی در میان شرکتهای جبهه گیر نسبت به سایر شرکتها بیشتر است. جبهه گیری مدیر ییت میتواند باعث تخریب ثروت سهامداران شود و با توجه به مقوله ای که مدیریت سود ثروت سهامداران را به خطر می اندازد.
۵. جبهه گیری مدیر عامل، خط مشی نقدینگی شرکت را تحریف می کند، زیرا مدیران ارشد و مدیران شرکت های سهامدار دارای ترجیحات متناقضی برای نقدینگی هستند. مدیران جبهه گیر دارای نقدینگی بیشتری هستند؛ زیرا این امر به کاهش خطرات شرکت کمک می کند، آنها را با امنیت شغلی و ثروت مواجه می کند و به دنبال اهداف شخصی خود می باشد. نقدی بیش از خطوط اعتباری را ترجیح می دهند، زیرا آنها با نظارت بر بانک همراه هستند؛ و با وجود نظارت مرتبط با آنها، از خطوط اعتباری بیشتر استفاده می کنند، زیرا آنها نقدینگی اضافی را فراهم می کنند. افزایش نقدینگی به علت جبهه گیری مدیر عامل می تواند به شرکت های کوچکتر و مبهمتر نسبت داده شود شرکت های بزرگ و شفاف سطح نقدینگی خود را حفظ می کنند، اما سهام خود را افزایش می دهند.

منابع و مآخذ

- جامعی، رضا، رستمیان، آزاده، (۱۳۹۵). تاثیر تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر ویژگیهای سود پیشبینی شده"، فصلنامه پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دانشکده اقتصاد و حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- حساس یگانه، یحیی ؛ حسینی بهشتیان، سید محمد حسینی. (۱۳۸۱). تأثیر وجود کمیته حسابرسی بر حسابرسی مستقل، کنترل های داخلی و گزارشگری مالی، مطالعات مدیریت، شماره ۳۵ و ۳۶، ۶۷-۹۰.
- خوئینی، محسن فقیه، مهرداد شفیعی (۱۳۹۷). ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی با معیارهای عملکرد شرکت ها، مجله تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال دهم - شماره چهارم، صفحه ۱۰۵-۱۲۷.
- رویایی، رمضانعلی، ابراهیمی، محمد، (۱۳۹۴) بررسی تأثیر ویژگی های کمیته ی حسابرسی بر سطح افشای داوطلبانه اخلاق"، فصلنامه حسابداری مالی، (۲۵): ۷۱-۸۸.
- سلیمانی امیری، غلامرضا؛ فصیحی، صغری. ۱۳۹۴ بررسی رابطه ویژگی های کمیته حسابرسی با مدیریت سود تعهدی و واقعی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دوره ۱، شماره ۲، صص ۷۷-۹۲.
- شورئی، روح الله. (۱۳۹۵). پایان نامه کارشناسی ارشد، دولتی وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری، دانشگاه فردوسی مشهد - دانشکده علوم اقتصادی.
- طالب نیا، قدرت اله ؛ شهبسوار، منصوره ؛ وکیلی فرد، حمید رضا (۱۳۸۹) بررسی تأثیر وجود کمیته حسابرسی بر جلب نظر سرمایه گذاران جهت سرمایه گذاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله حسابداری مدیریت سال سوم ، شماره چهارم ، بهار ۱۳۸۹.
- عباسی، علی. (۱۳۹۶). پایان نامه کارشناسی ارشد، غیر دولتی، مؤسسه های آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی آمل، دانشکده علوم انسانی.
- فخاری، حسین، محمدی، جواد، نتاج کردی، محسن حسن، (۱۳۹۴). بررسی اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر مدیریت سود از طریق اقلام واقعی"، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۶.
- کشیری، حسین، (۱۳۸۴) نحوه تشکیل و وظایف کمیته حسابرسی، دانش حسابرسی، شماره ۱۵، ۱۳-۴.

کوکبی، صدریه؛ حمید رضا کردلویی، وحیدرضا میرابی(۱۳۹۴). تاثیر کارایی عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورت های مالی، مقاله ۳، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۳۹۴، صفحه ۲۷-۳۴.

کامیابی، یحیی؛ احسان بوژمهرانی(۱۳۹۵) ویژگی های کمیته حسابرسی، کیفیت افشا و نسبت غیر موظف اعضای هیات مدیره، ژوهش های تجربی حسابداری، مقاله ۹، دوره ۶، شماره ۲ - شماره پیاپی ۲۲، صفحه ۱۹۱-۲۱۸.

محمدیان، محمد، زینب مهتری.(۱۳۹۰). تأثیر ارتباط حسابرس با کمیته حسابرسی و هیئت مدیره بر کیفیت گزارشگری مالی. ، مجله حسابرس، شماره ۵۱. .

نژادی، مهدی.(۱۳۹۵). پایان نامه کارشناسی ارشد، دولتی وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری، دانشگاه علامه طباطبائی ، دانشکده مدیریت و حسابداری.

یوسفی آذر، سیده الهام .(۱۳۹۱). اثربخشی کمیته حسابرسی در بهبود کیفیت گزارشگری، اولین همایش منطقه ای پژوهش ها و راهکار های نوین در حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی رودکی، تنکابن.

Al-Okaily, J., Salma Naueihed, (2019) "Audit committee effectiveness and family firms: impact on performance", Management Decision,.

Carrera,N Sohail , T & Carmona, S.2017. Audit committees' social capital and financial reporting quality. Accounting and Business Research. 2159-4260.

Chakrabortya,A,Zaur Rzakanova, Shahbaz Sheikh.(2014). Antitakeover provisions, managerialentrenchment and firm innovation, Journal of Economics and Business 72 (2014) 30– 43.

DeZoort, T., Hermanson, D., Archambeault, D. and Reed, S. (2002) Audit committee effectiveness: asynthesis of the empirical audit committee literature, Journal of Accounting Literature, 21, pp.38–75.

Elyasiani, E., & Zhang, L. (2015). CEO entrenchment and corporate liquidity management. Journal of Banking & Finance, 54, 115-128.

Habib, A ., & Bhuiyan, M. B. U.(2016).Problem directors on the audit committee and financial reporting quality.46, 121-144.

John L. Abernathy a, Brooke Beyer b, Adi Masli c, Chad Stefaniak (2014). The association between characteristics of audit committee accounting experts, audit committee chairs,

- and financial reporting timeliness. *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*.pp: 1-14.
- Lin, Z. J., Xiao, J. Z. and Tang, Q. (2008). »The roles, responsibilities and characteristics of audit committee in China «*Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol21(5), ۷۲۱-۷۵۱.
- Marouan, K. (2015). Corporate Board Characteristics, Managerial Entrenchment and Diversification Strategy: Evidence from Tunisian Context, *International Journal of Business and Management*; 10 (7): 184- ۱۹۵.
- Prawitt,D.,Smith,J.,& Wood,D. (2009). Internal audit quality and earnings management. *The Accounting Review*, 84 (4), 1255-۱۲۸۰.
- Salehi,M., Mahbubeh Mahmoudabadi, Mohammad Sadegh Adibian.(2018)."The Relationship between Managerial Entrenchment, Earnings Management and Firm Innovation", *International Journal of Productivity and Performance Management* , <https://doi.org/10.1108/IJPPM-03-2018-0097>.
- Sun,J.Lan,J.Liu,G. (2014),"Independ audit committee charactristics and real earnings management", *managerial auditing journal*, Vol. 2 No. 2, pp. 153-172.